

11^e Post O.N.S. Meeting

Energy therapies; use and benefits
Begrijpen van complementaire
behandelingen.

Desiree van den Hurk
Verpleegkundig specialist (long) oncologie
Radboud UMC in Nijmegen
21 mei 2014

Post-ONS & CAM

- 2011 → complementary & alternative medicine (CAM)

- 2012 → CAM

- 2014 → energy therapies 'use and benefits'

Stelling

Als ik zelf kanker zou hebben zou ik ook naast de gewone therapie naar een arts of therapeut gaan, die iets met de complementaire therapie of zorg doet.

Stelling

Het is nodig om aan je oncoloog/ behandelaar te melden, indien je je verder nog complementair laat behandeling.

Vraag

Maken jullie zelf gebruik van CAM?

Zo ja, welke?

Doelstelling

- Bespreken van de effecten van 4 holistische verpleegkundige interventies tijdens kankerbehandeling –aromatherapie - massage – energy medicine– visualisatie
- Fysiologische veranderingen die hierdoor kunnen optreden

Integrative medicine

- Uitgangspunt is dat de wisselwerking tussen lichaam en psyche wordt erkend en betrokken bij preventie en herstel van ziekte.
- Integrative Medicine focust op de minst invasieve, minst toxische en goedkoopste methode om gezondheid te stimuleren en combineert reguliere en complementaire technieken.
- Bij het streven naar zo goed mogelijke genezing worden naast het lichaam ook andere aspecten van de persoon betrokken.

Onderwerpen van proefschriften

CAM in NL

- Integrative Medicine in medical and nursing education
- Client experiences with antroposofic healthcare
- Quality of homeopathic pathogenetic trials
- Yoga and psychiatry
- Mindfulness in chronic conditions
- Music as medicine
- Documentatiemethoden van de kunstzinnige therapie phenomenology and colour research
- Acupuncture in the treatment of schizofrenia, depression and sleep disorders
- Een instrument voor het vaststellen van de kinderlijke constitutie multiple strategies for searching novel antibiotics from rare actinomycetes.
- Mindfulness based stress reduction (MBSR) for patients with lung cancer and their partners
- Diversification in tropical pitcher plants
- Geïntegreerde behandeling voor mensen met chronische pijn

Complementaire en alternatieve geneeswijzen (CAM)

Complementair:

‘naast de reguliere geneeskunst’

Alternatief:

‘in plaats van de reguliere behandeling’.

Wat valt er onder CAM?

Reguliere behandelwijzen

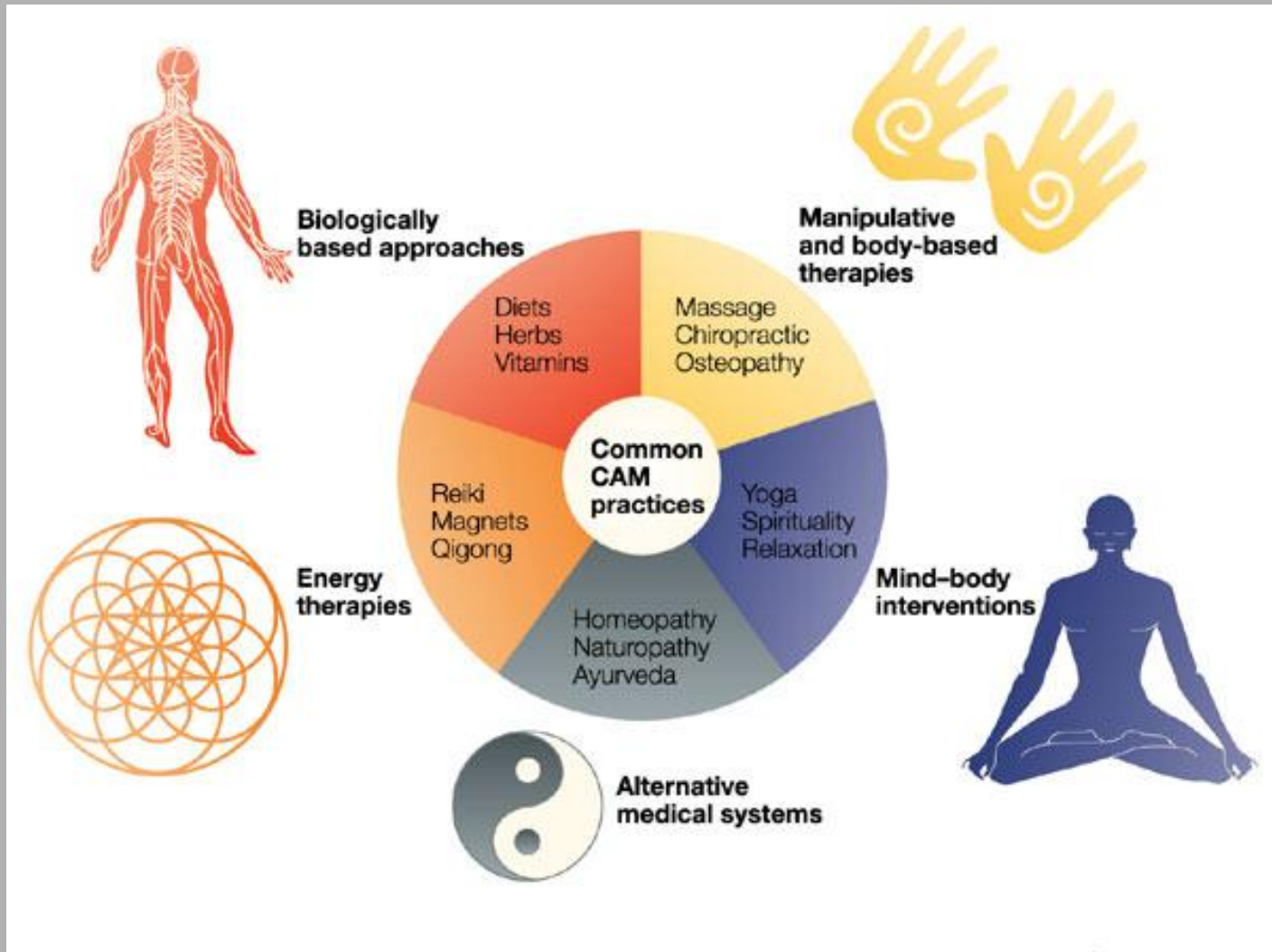
- Methoden van diagnostiek, preventie en behandeling gebaseerd op kennis, vaardigheden en ervaring die nodig zijn om de artsentitel te behalen en te behouden, die algemeen door de beroepsgroep worden aanvaard en deel uitmaken van de professionele standaard.

Niet-reguliere behandelwijzen

- Methoden van diagnostiek en behandeling die buiten deze omschrijving vallen.

Gedragsregel KNMG, 2008

Common CAM practice

Guided imagery

Mind and body medicine

Hypnose vs meditatie vs visualisatie

Methode	Doel	Voordeel	Nadeel
Hypnose	'change the mind'	Makkelijk om zelfhypnose te leren Lage kosten Brengt je in ontspannen toestand	Mogelijk om onbewust/indirect te worden gehypnotiseerd Gevoel van verlies van controle
Meditatie	'clear the mind'	Verlaging bloeddruk Vermindering stress	Tijd nodig om het te leren Moet blijven oefenen
Visualisatie	Een soort van directe suggestieve hypnose	Iedereen kan het op elk moment doen	Minder intens en aanhoudend dan hypnose; beperking is toepassing

Beliefs thoughts and verbalizations are a form of inadvertent self-hypnosis

Voordelen van hypnose

- Vermindering van angst
- Vermindering van pijn
- Geen onaangename bijwerkingen
- Patient is in controle
- Gevoel van vermindering van pijn
- Persoonlijke kracht
- Vermindering stress, gevoel van kalmte en rust

Voorzichtigheid geboden bij:

- Psychiatrische voorgeschiedenis, depressie of suicidale gedachten
- Visualisatie kan negatieve lichamelijke en emotionele respons geven
- Gebruik deze techniek niet in plaats van conventionele geneeskunde

Intentions to use Hypnosis to Control the Side Effects of Cancer and its Treatment

Abstract:

- “Evidence suggests that hypnosis is an effective intervention for reducing distress, pain and other side effects associated with cancer and its treatment”
- However hypnosis has failed to be adopted into standard clinical practice
- Results suggest that the vast majority of participants (89%) would be willing to use hypnosis to control side effects associated with cancer treatment
 - Am J Clin Hypno 2010 Oct;53(2) 93-100

Randomized Trial of a Hypnosis Intervention for Treatment of Hot Flashes among Breast Cancer Survivors

- Hot flash scores decreased 68% from baseline, to end point in the patients receiving hypnosis. Significant improvements in self-reported anxiety, depression, interference of hot flashes on daily activities, and sleep were also observed.
- Conclusion: Hypnosis appears to reduce perceived hot flashes in breast cancer survivors and may have additional benefits such as reduced anxiety and depression, and improved sleep.

Therapeutic Touch ('70) Healing touch ('80)

Doel

Energy Medicine

Evidentie healing touch

ClinicalTrials.gov
A service of the U.S. National Institutes of Health

Search for studies: Example: "Heart attack" AND "Los Angeles" Search

[Advanced Search](#) | [Help](#) | [Studies by Topic](#) | [Glossary](#)

[Find Studies](#) ▾ [About Clinical Studies](#) ▾ [Submit Studies](#) ▾ [Resources](#) ▾ [About This Site](#) ▾

Home > Find Studies > Search Results Text Size ▾

2804 studies found for: energy therapies
[Modify this search](#) | [How to Use Search Results](#)

[List](#) [By Topic](#) [On a Map](#) [Search Details](#)

+ Show Display Options Download Subscribe to RSS

☐ Include only open studies ☐ Exclude studies with unknown status

Rank	Status	Study
1	Completed	Reiki/Energy Healing in Prostate Cancer Condition: Prostate Cancer Interventions: Behavioral: Reiki; Behavioral: Pretend Reiki; Behavioral: Rest / Guided Imagery
2	Completed	Evaluating Personalized Effect of an Individualized Intervention Condition: Colorectal Cancer Intervention: Procedure: Energy healing
3	Recruiting	Therapeutic Effects of Monochromatic Infrared Energy Therapy on Patients With Chronic Low Back Pain Condition: Chronic Low Back Pain Intervention: Radiation: infrared therapy
4	Completed	The Use of Reiki for Patients With Advanced AIDS Conditions: Acquired Immunodeficiency Syndrome; HIV Infections Intervention: Procedure: Reiki; Subtle energy therapy
5	Completed	Effects of Reiki on Stress Condition: Stress Interventions: Other: Rest; Other: Sham; Other: Reiki

Massage

Manupilative and body based methods

Vraag

Wie geeft patiënten een vorm van
massage?

Massage

voorzichtigheid bij....

- Trombopenie
- Anticoagulantia
- Metastasen in de botten
- Open wonden
- Stollingsproblemen

Vraag

Een patiënt heeft goede ervaringen met voetzool reflex massage voor haar obstipatie. Zij vraagt je een masseur in te schakelen. Doe je dit?

Aromatherapie

'Healing through the Subtle Senses'

Biological based therapy

Het doel van aromatherapie

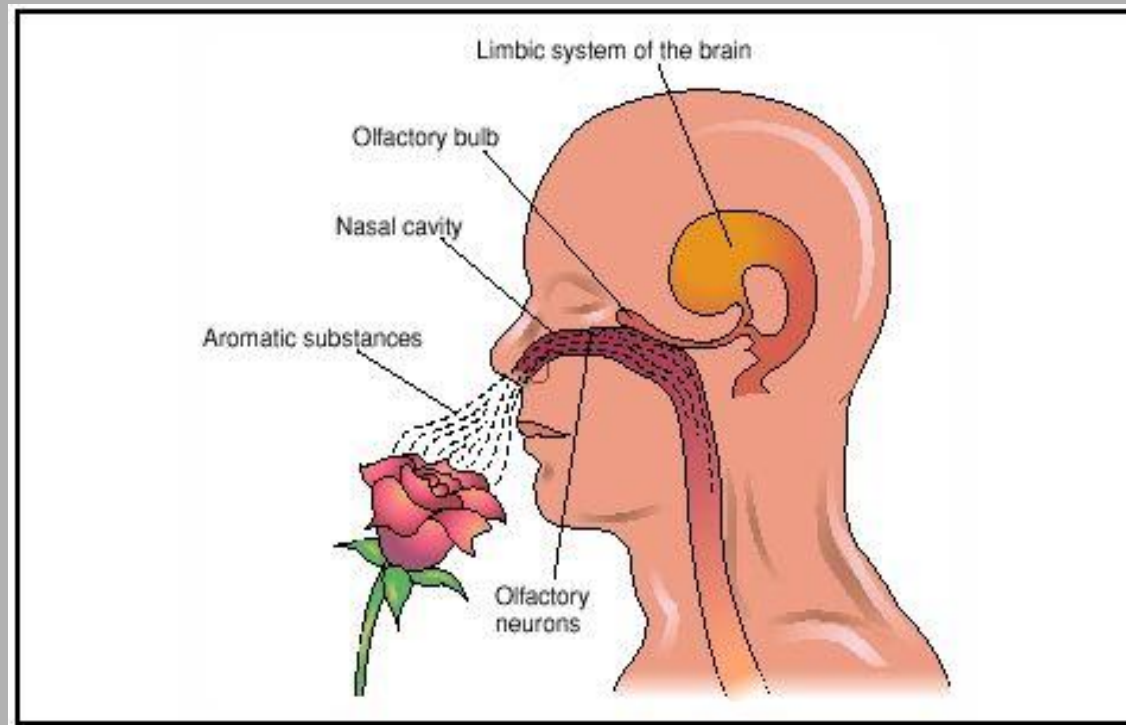
- ‘Het gebruik van etherische olie van planten om balans te brengen tussen mind, body and spirit” (NCI, 2012).
- Kanker patienten gebruiken de therapie vooral als een vorm van supportive care wat de kwaliteit van leven kan verbeteren en stress en angst kan doen afnemen.
- Aromatherapie kan gecombineerd worden met andere complementaire behandelingen zoals massage, acupunctuur.

Therapeutische behandeling

- Engelse model → massage
- Franse model → onverdunde plaatselijke toepassing of inname
- Duitse model → inhaleren van etherische olie

Aromatherapie werkt direct op het limbisch systeem.....

Toepassing

- **Huid**
 - Massage
 - Toevoegen aan badwater
 - Plaatselijk gebruik
 - Parfum
 - Water
- **Inhaleren**
 - Direct inhaleren
 - Luchtbevochtiger
 - Verdampen/ stomen
 - Diffusie
- **Oraal**

Voordelen van aromatherapie

- Verhoogt de energie
- Ontspant spieren
- Reguleert hormonen
- Vermindert inflammatie
- Verlicht menstruatiekramp
- Verbetert slaap
- Balanceert stemming
- antibacterieel/-viraal/-schimmel
- Vermindert sinus en long congestion
- Helpt spijsvertering
- Stimuleert immuun systeem
- Vermindert pijn
- Vermindert stress

Key Understanding

- Etherische olie
 - Enorm geconcentreerd; 100x meer dan normale stof
 - Vluchtig, verdampen snel bij blootstelling aan de lucht.
 - Laat een residu achter; patiënten met allergie moet dit niet komen
- Van cruciaal belang: ken geslacht van de plant → geeft ander verschillende therapeutische effecten
- Veroorzaakt parasymphathetische reactie in paar minuten, verbindingen zijn lipofiel, dus kan bloed-hersenbarriere passeren
- Massage of heet water verhoogt de absorptie

The Do's of Essential Oils

- Doel behandeling
- Vraag na: Allergie
- **Gebruik alleen als inhalatie.**
- Plaats de etherische olie in een koele, droge, afgesloten plek (beste koelkast) en niet bij vuur.
- Herhaalrecept nodig:
 - juiste middel
 - origine
 - deel van de plant
 - extractie methode
 - batch nummer
- Sluit container direct na gebruik
- Koffiebonen als antidote

De Dont's van etherische olie

- Neem het niet oraal in.
- Vermijd oogcontact
- Plaats niet direct op de huid
- Knoei niet over de kleding
- Biedt niet aan kinderen < 2 jaar aan of huisdieren
- Gebruik het niet bij longproblemen, astma of allergie patiënten
- Biedt het niet aan patiënten met insulinen aan.
- Vermijdt vlammen
- Voorzichtigheid bij zwangerschap (1e trimester)
- Wees bekend met photosensitieve olie

Veiligheid

- Vanaf 2015 → GHS etikettering
- Toepassing: (on) verdund
- Kindvriendelijke sluiting
- Donker en koel bewaren
- Donker glas
- Explosief; bv eucalyptus
- ZOEK NAAR EVIDENTIE!

Etherische olie → anitdote koffiebonen

Ruik aan de koffiebonen
→ neutraliseert de geur van olie

Veelvoorkomende etherische olie

Lavendel

Lemon

Pepermunt

Lavendel (*Lavandula angustifolia*)

- Veiligste van alle etherische olie
- Historisch – cosmetisch en medisch gebruikt (depressie en zwakte).
- Evidentie: bij inhalatie een rustgevende werking, verbetert gevoel van welzijn
- Werkinsmechanisme: anti-depressiva, antispasme, antiviraal, antiseptisch, antibiotisch (MRSA, TB, diphtheria, H-flu, Strep.) hypnotisch
- **Voorzichtigheid**: Kan sederend werken. Is giftig wanneer de olie oraal wordt ingenomen. Heeft bescheiden oestrogene en antiandrogene effecten. Vermijd bij zwangerschap.

Symptom	Author/Yr	Design/N	Stat Sign	Quality	Benefit	Comment
Anxiety	Kaper, 2010	Randomized control N =220	Yes	5= excellent	Medium	Showed decrease in Hamilton Anxiety Scale scores
Anxiety	Woelk 2010	Randomized control N=77	Yes	4=Good	Large	Oil vs lorazepam on generalized anxiety resulted similar effect
Anxiety	Graham 2003	Randomized control N=313	No	3=Good	N/A	Inhalation during radiotherapy was not found to be beneficial for reducing anxiety

Symptom	Author/Yr	Design/N	Stat Sign	Quality	Benefit	Comment
Pain	Kane 2004	Randomized controlled trial N=8	Yes (after dressing change)	1= Poor	Medium	Decreased pain after dressing change, but not during
Pain	Gedney 2004	Randomized controlled trial N=26	No	1=Poor	NA	No change in pain sensitivity
Pain	Soden 2004	Randomized controlled trial N=42	No	2=Poor	NA	Aromatherapy did not result in decrease pain over massage alone

Symptom	Author/Yr	Design/N	Stat Sign	Quality	Benefit	Comment
Sleep	Hrolkawa 2012	Randomized controlled trial N=18	Yes	2=Poor	Small	Improvement in sleep after intervention

Lemon (*Citrus limon*)

- Historisch = voorkomen schurft, diuretica, diaphoretic, gorgelen bij keelpijn, excellent astringent properties
- Evidentie: indicatie inhaleren; verhoogde concentratie, verbeterd gevoel van welzijn, anti-depressiva, stimuleert immuunsysteem
- Werkingmechanisme: immunostimulant, antiseptisch
- **Voorzichtigheid**: Mogelijk photosensitief indien aangebracht op de huid.

Symptom	Author /Yr	Design/N	Stat Sign	Quality	Benefit	Comment
Anti-stress	Lomvia 2006	Only with mice	NA	NA	NA	Lemon oil had the strongest anti-stress effect
Cognitive function/ Alzheimer's disease	Jombo 2012	Interventional N = 28	NA	NA	NA	Aromatherapy may have some potential for improving cognitive function, especially in AD patients

** No reliable supportive evidence in humans for medical use

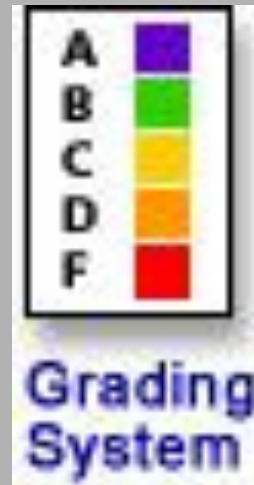
Pepermunt(*Mentha x piperita*)

- Meest gebruikt van alle olie
- Evidentie: effect op inhaleren, vermindering hoofdpijn, misselijkheid, geïrriteerde buik, sinusitis, bronchitis
- Werkingmechanisme: Analgetisch, anti-viraal, antispasme, anti-emetisch

Voorzichtigheid:

- VG van cholelithiasis, cholecystitis, hiatus hernia, GERD
- Sterke stimulans voor baby's en kinderen
- Voorkom buitensporig gebruik bij zwangere vrouwen

Indication	Evidence Grade
Irritable bowel syndrome (IBS)	<u>A</u>
Antispasmodic	<u>B</u>
Breast tenderness	<u>B</u>
Dyspepsia	<u>B</u>
Headache (topical)	<u>B</u>
Abdominal distention	<u>C</u>
Abdominal pain	<u>C</u>
Bad breath	<u>C</u>
Common cold	<u>C</u>
Dental plaque	<u>C</u>
Dental surgery adjunct	<u>C</u>
Hot flashes	<u>C</u>
Nausea and vomiting	<u>C</u>
Performance enhancement (cognitive and attentional function)	<u>C</u>
Post-herpetic neuralgia	<u>C</u>
Post-operative nausea (inhalation)	<u>C</u>
Pruritus	<u>C</u>
Stress	<u>C</u>
Stroke recovery	<u>C</u>
Tuberculosis	<u>C</u>
Urinary tract infection	<u>C</u>
Vigilance improvement in brain injury	<u>C</u>

1 Classified as “A” strong, 4 as “B” good and most are “C” unclear or conflicting scientific evidence (Natural Standard, 2014)

Symptom	Author/ Yr	Design/N	Stat Sign	Quality	Benefit	Comment
Irritable bowel	Cappell o 2007	Randomized Controlled Trial/ N=57	Yes	5= Excellent	Medium	4 weeks of peppermint oil improved symptoms
Antispasmodic	Shavakh i2010	Randomized Controlled Trial/ N=131	Yes	4= Excellent	Medium	20ml of peppermint oil spray vs placebo with evidence of arresting peristalsis
Nausea	Lua 2012	Systematic Review of 4 trials				Inhaled peppermint oil from gauze pad showed evidence of benefit in reducing

Essential Oils that Should Not Be Used Regardless of Practice Setting

- Bitter almond
- Boldo leaf
- Calamus
- Yellow Camphor
- Horseradish
- Mugwort
- Jaborandi leaf
- Mustard
- Pennyroyal
- Rue
- Sassafras
- Savin
- Southernwood
- Tansey
- Thuja
- Wintergreen
- Wormseed
- Wormwood

Toxicity Profiles- systemic poisoning, carcinogenic, skin sensitizer, liver toxicity, hemorrhage, genotoxic, convulsants

INTEGRATIVE MEDICINE

[Our Expertise](#)

[Therapies, Classes &
Workshops](#)

About Herbs, Botanicals & Other Products

- [Search About Herbs](#)
- [Herbs, Botanicals & Other
Products: FAQs](#)
- [E-mail Us](#)

[For Older Patients](#)

[Our Research](#)

[Additional Resources](#)

[Multimedia](#)

About Herbs, Botanicals & Other Products

This information resource, presented by our Integrative Medicine Service, provides evidence-based information about herbs, botanicals, supplements, and more.

Search Herbs, Botanicals & Other Products

GO

About Herbs
Newsletter

SIGN UP

[All](#) <#> [A](#) [B](#) [C](#) [D](#) [E](#) [F](#) [G](#) [H](#) [I](#) [J](#) [K](#) [L](#) [M](#) [N](#) [O](#) [P](#) [Q](#) [R](#) [S](#) [T](#) [U](#) [V](#) [W](#) [X](#) [Y](#) [Z](#)

Frequently Asked Questions

Find out which botanical products may pose a health risk; which supplements might cause dangerous interactions; and more.

About this Resource

Objective information for oncologists, healthcare professionals, and consumers

Our Herbal Policy

Healthcare providers should always inquire about and document the use of complementary therapies with all patients

Hoe kies je de juiste CAM therapie?

- www.srbag.nl

De SRBAG staat garant voor gekwalificeerde en vakbekwame artsen en therapeuten. De kwaliteit wordt gewaarborgd door steekproefsgewijze toetsingen van de praktijk van de geregistreerde.

- www.iocob.nl

Portaal voor de consument van complementaire behandelwijzen (alternatieve geneeskunde).

Bespreekt en deze behandelwijzen kritisch en constructief bespreken. Elke richting zal met voor- en nadelen besproken worden en waar mogelijk zal verwezen worden naar resultaten van wetenschappelijk onderzoek

CAM websites

- Memorial-Sloan Kettering Cancer Center Herbs & Botanical Database ; <http://www.mskcc.org/mskcc/html/11570.cfm>)
- Natural Medicines Comprehensive Database; (<http://www.naturaldatabase.com>)
- The Cochrane Library ; (<http://www.thecochranelibrary.com>)
- PubMed; (<http://nccam.nih.gov/research/camonpubmed>)
- MD Anderson Cancer Center Complementary Integrative Medicine, Education & Resources (<http://www.mdanderson.org/CIMER>)
- NCI Office of Cancer Complementary & Alternative Medicine (OCCAM); (<http://www.cancer.gov/cam/>)
- Natural Standard; (<http://naturalstandard.com>)
- American Botanical Council; (<http://www.herbalgram.org>)
- Johns Hopkins Center for CAM; <http://www.hopkinsmedicine.org/cam>
- Overzicht klinische studies: www.clinicaltrial.gov
- National Association of Holistic Aromatherapy www.naha.org
- American Holistic Nurses Association www.ahna.org
- American Botanical Council www.herbalgram.org

Take home message

4 P's van Patient Centered Care

- **Protect** → patiënt tegen gevaarlijke praktijken
- **Permit** → therapie die niet schadelijk is en ondersteund in comfort, palliatie
- **Promote** → therapie die bewezen veilig en effectief is
- **Partner** → communiceer met Patient over het gebruik van CAM therapieën en producten.

Holistic nurses aim to promote health and wellness as they facilitate their client's growth and healing. Health is a perception of wellness, and a quality of life.